

Briuselis, 2021 m. lapkričio 29 d.
(OR. en)

14429/21

JEUN 144
EDUC 394
SOC 701
EMPL 526
DIGIT 175
SAN 709
SUSTDEV 171

POSĖDŽIO REZULTATAI

---

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 13707/21

Dalykas: Tarybos išvados dėl jaunimo pilietinių erdvių, palengvinančių prasmingą
jaunimo dalyvavimą, išsaugojimo ir kūrimo

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų išvados dėl jaunimo pilietinių erdvių, palengvinančių prasmingą jaunimo dalyvavimą, išsaugojimo ir kūrimo, kurias Taryba (švietimas, jaunimas, kultūra ir sportas) patvirtino 2021 m. lapkričio 29–30 d. posėdyje.

Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų išvados dėl jaunimo pilietinių erdvių, palengvinančių prasmingą jaunimo dalyvavimą, išsaugojimo ir kūrimo

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA IR TARYBOJE POSĖDŽIAVĘ VALSTYBIŲ NARIŲ VYRIAUSYBIŲ ATSTOVAI

PRIPAŽINDAMI, KAD

1. Europos Sąjunga ir jos valstybės narės susitarė, kad ES lygmens bendradarbiavimu jaunimo srityje „remiamas dalyvavimas socialinėje ir pilietinėje veikloje ir [...] siekiama užtikrinti, kad visi jaunuoliai turėtų būtinus išteklius dalyvauti visuomenės gyvenime“¹;
2. jaunimas yra viena iš mūsų visuomenės stiprybių, taip pat – individualių teisių turėtojas. Todėl jaunuoliai turi teisę prasmingai dalyvauti rengiant, įgyvendinant, stebint, vertinant politikos priemones, darančias poveikį jiems ir plačiai visuomenei, ir vykdant su jomis susijusią tolesnę veiklą²;
3. „veiksminga demokratija yra grindžiama piliečių dalyvavimu ir aktyvia pilietinės visuomenės veikla ne tik rinkimų laikotarpiu, bet visada. Dalyvaujantys, informuoti ir daugiau galių turintys jauni piliečiai bei organizacijos, ginantys savo interesus, yra geriausia mūsų demokratijos atsparumo garantija“³ ir bendro gėrio garantija;

---

¹ Europos Sąjungos Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų rezoliucija dėl Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje sistemos: 2019–2027 m. Europos Sąjungos jaunimo strategija (2018/C 456/01, 2018 12 18, p. 2, 3).

² Europos Sąjungos Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų rezoliucija dėl Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje sistemos: 2019–2027 m. Europos Sąjungos jaunimo strategija (2018/C 456/01, 2018 12 18, p. 3, 3).

³ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl Europos demokratijos veiksmų plano (COM(2020) 790 final, 2020 12 3, p. 3).

4. Europos Sąjunga yra grindžiama tokiomis vertybėmis kaip demokratija, pliuralizmas, lygybė ir teisinė valstybė. Pagarba žmogaus teisėms, laisvė, nediskriminavimas, lyčių lygybė, tolerancija ir mažumų apsauga yra neatsiejami Europos idėjos kertiniai akmenys⁴;
5. „tebesitęsianti COVID-19 pandemija ir jos socioekonominiai padariniai vis labiau kenkia žmogaus teisėms, demokratijai ir teisinei valstybei, be kita ko, pilietinei erdvei“⁵;
6. tolesnis jaunimo dalyvavimo demokratiniuose procesuose plėtojimas pagal Tarybos rezoliuciją dėl jaunimo politinio dalyvavimo Europos demokratiname gyvenime skatinimo⁶, Tarybos išvadas dėl Europos jaunimo demokratinio sąmoningumo ir demokratinio aktyvumo skatinimo⁷ ir išvadas dėl daugiapakopio valdymo stiprinimo skatinant jaunimo dalyvavimą sprendimų priėmimo procesuose⁸ padės stiprinti jaunimo pilietines erdves ir paskatins jaunimą jose dalyvauti;

---

⁴ Ši pastraipa grindžiama Europos Sąjungos sutarties 2 straipsniu.

⁵ Tarybos išvados dėl žmogaus teisėmis grindžiamo ekonomikos gaivinimo po COVID-19 (dok. 6324/21, 2021 02 22).

⁶ Tarybos rezoliucija dėl jaunimo politinio dalyvavimo Europos demokratiname gyvenime skatinimo (OL C 417, 2015 12 15, p. 10).

⁷ Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų išvados dėl Europos jaunimo demokratinio sąmoningumo ir demokratinio aktyvumo skatinimo (OL C 415, 2020 12 1, p. 16).

⁸ Išvados dėl daugiapakopio valdymo stiprinimo skatinant jaunimo dalyvavimą sprendimų priėmimo procesuose (dok. 8766/21, 2021 05 17).

MANO, KAD

7. jaunimo pilietinės erdvės – tai erdvės, suteikiančios jaunimui galimybę prasmingai dalyvauti visuomenės gyvenime, ir jos yra labai svarbi bet kokios demokratinės visuomenės dalis⁹. Tos erdvės – tai politinė, viešoji ir socialinė aplinka (internete ir realiame gyvenime), atitinkanti tam tikras teises, politines, institucines ir praktines sąlygas, kad jaunimas galėtų naudotis savo pilietinėmis laisvėmis, t. y. gauti informaciją, reikšti nuomonę ir burtis į asociacijas ar organizacijas, kad galėtų dalyvauti viešajame gyvenime, siekiant daryti įtaką visuomenei ir ją formuoti;
8. atsižvelgiant į tai, kad jaunimo pilietinės erdvės yra dinamiškos ir nuolat kinta, pasitvirtino, kad visos demokratinės ir nepriklausomos jaunimo ir neformalių jaunimo grupių srityje veikiančios organizacijos yra svarbios skatinant jaunimo dalyvavimą, – todėl jos turėtų būti remiamos ir saugomos;
9. jaunuoliams reikia laisvų, saugių, atvirų, prieinamų įtraukių ir reprezentatyvių pilietinių erdvių, kad jie galėtų burtis į asociacijas, vykdyti veiklą su jų poreikiais ir interesais susijusiose srityse, nepriklausomai nuo temos, išsakyti savo nuomonę viešais klausimais ir dalyvauti priimančioms viešoms sprendimams;
10. aktyvus įvairių jaunimo grupių, įskaitant pažeidžiamus arba retai girdimus jaunuolius, pavyzdžiui, jaunus migrantus, dalyvavimas įvairiose pilietinėse erdvėse padeda jiems ugdyti pilietiniam aktyvumui reikalingas kompetencijas. Kartu tai skatina jų asmeninį, profesinį ir socialinį vystymąsi, prisideda prie Europos Sąjungos vertybių¹⁰, socialinės sanglaudos, kartu bendradarbiavimo ir užtikrina, kad demokratija bei pilietiškumas atspindėtų įvairias visuomenėje egzistuojančias perspektyvas ir pliuralizmą;

---

⁹ Šiose išvadose vartojama sąvoka „jaunimo pilietinės erdvės“ grindžiama EBPO pilietinių erdvių, skirtų nevyriausybiniais subjektams, apibrėžtimi.

¹⁰ *Europos Sąjungos oficialusis leidinys*, Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo suvestinės redakcijos (2016/C 202/01).

11. jaunimo dalyvavimas pilietinėse erdvėse yra „svarbus įvairių socialinių inovacijų katalizatorius“¹¹, o tai rodo, kad šios erdvės prisideda prie demokratiškesnių ir geriau informacija pagrįstų sprendimų priėmimo procesų ir taip gerina demokratijos kokybę. Kita vertus, jaunimas yra ypač pažeidžiamas dėl diskriminacijos ir dėl pilietinių erdvių apribojimo¹²;
12. mažėjanti jaunimo pilietinė erdvė ir pagrindinių bei demokratinių teisių pažeidimai, apie kuriuos pranešama, yra pasaulinio masto reiškiniai, galintys kelti grėsmę demokratijai visoje Europoje, nepaisant ekonominio vystymosi ar geografinės padėties. Tyrimai rodo, kad, kaip pranešama, jaunimo pilietinės visuomenės organizacijų galimybės dalyvauti politikos procesuose taip pat yra ribotos¹³;
13. jaunimo ir neformalių jaunimo grupių srityje veikiančios organizacijos turėtų dalyvauti rengiant pagrindinius projektus visais klausimais, susijusiais, be kitų tikslų, su 11 Europos jaunimo tikslų. Be to, šios organizacijos yra labai svarbios teikiant paslaugas ir paramą jaunimui, dažnai papildant valdžios institucijų teikiamas paslaugas;
14. dėl COVID-19 pandemijos jaunimo pilietinės erdvės daugelyje šalių dar labiau mažėja, o jų internetiniai ekvivalentai dažnai naudojami kaip vienintelė perspektyvi alternatyva. Tam tikra įgyta patirtis yra teigiama, pavyzdžiui, kai skaitmeninėse erdvėse atsirado naujų funkcijų, tačiau dėl perėjimo į internetines pilietines erdves išryškėjo problemos, susijusios su jaunimo prieiga (infrastruktūra), gebėjimais (kompetencijomis) ir saugumu internete;

---

¹¹ „Safeguarding Civic Space for Young People in Europe“ (Europos jaunimo forumas, p. 8).

¹² Youth Partnership: Tomaž Deželan, Laden Yurttagüler, Pool of European Youth Researchers, „Shrinking democratic space for youth“, 2021.

¹³ Youth Partnership: Tomaž Deželan, Laden Yurttagüler, Pool of European Youth Researchers, „Shrinking democratic space for youth“, 2021.

PABRĖŽIA, KAD

15. universalaus sprendimo principas nėra tinkamas kuriant palankią aplinką jaunimo ir neformalių jaunimo grupių srityje veikiančioms organizacijoms remti. Kai jaunimas ir jaunimo pilietinės visuomenės organizacijos negali laisvai veikti ir prasmingai dalyvauti dėl, universalumo, skirtingos kultūrinės ir geografinės aplinkos, struktūrinės nelygybės, lyčių nelygybės ir kitų faktinių veiksnių, reikia atsižvelgti į visus šiuos elementus;
16. pernelyg didelis ekranų naudojimas ir pernelyg aktyvi internetinė veikla jaunimo psichikos, fizinės ir socialinei sveikatai daro neigiamą poveikį¹⁴. Vis dėlto internetinės pilietinės erdvės tapo daugeliui jaunuolių svarbia prieglobsčio vieta, kurioje jie gali naudotis savo pilietinėmis teisėmis, visų pirma COVID-19 pandemijos metu. Tačiau, nors sveikatos klausimai yra vienas iš aspektų, į kuriuos reikia atsižvelgti, taip pat reikia spręsti saugumo internete ir skaitmeninės atskirties (įskaitant infrastruktūrą ir kognityvines kliūtis) klausimus. Todėl, siekiant remti jaunimo pilietines erdves, visų suinteresuotųjų subjektų prioritetas turėtų būti rasti tinkamą internetinio ir neinternetinio dalyvavimo pusiausvyrą;

PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ, LAIKANTIS SUBSIDIARUMO PRINCIPO IR ATITINKAMAIŠ LYGMENIMIS

17. išsaugoti ir plėsti pilietines erdves visiems jaunuoliams, ypač labiausiai nukentėjusiems nuo COVID-19 pandemijos, ir nustatyti papildomas priemones, kuriomis būtų užtikrinta, kad jaunuoliai iš nepalankios aplinkos ir mažiau galimybių turintys jaunuoliai, visų pirma iš atokių ir kaimo vietovių bei neįgalieji, galėtų patekti į šias erdves ir jose dalyvauti. Taip pat reikėtų skatinti, kad šios erdvės būtų jaunimo matomos ir jam prieinamos;

---

¹⁴ UNICEF pareiškimas „Growing concern for well-being of children and young people amid soaring screen time“, 2021 m. vasario 8 d.

18. spręsti susirūpinimą keliančius klausimus, susijusius su procesais ir priemonėmis, dėl kurių stinga nemokamų ir prieinamų viešųjų erdvių arba kuriais sukuriamos didelės kliūtys jaunimui, norinčiam patekti į pilietines erdves ir jose dalyvauti, t. y. komercinėmis priemonėmis, kuriose naudojami algoritmai, sudarantys sąlygas individualizuotai rinkodarai, gentrifikacijai, gyventojų kėlimuisi iš kaimo į miestą ir didesnei fizinių ir interneto erdvių komercializacijai¹⁵;
19. spręsti susirūpinimą keliančius klausimus, susijusius su jaunuolių, besinaudojančių savo pilietinėmis teisėmis ir laisvėmis, privatumu, siekiant užtikrinti jų asmeninį saugumą ir pagarbą asmens teisėms (jos turėtų būti propaguojamos suprantama kalba), ir suteikti jiems galimybę kontroliuoti savo duomenis, visų pirma saugiai ir teisėtai tvarkant visus jiems priklausančius arba su jais susijusius duomenis, kaip apibrėžta ES bendrajame duomenų apsaugos reglamente;
20. atsižvelgti į jaunimui kylančias internetinio dalyvavimo kliūtis (*inter alia*, susijusias su prieiga prie interneto, skaitmeninėmis kompetencijomis, infrastruktūros ir įrangos trūkumu) ir stengtis užtikrinti skaitmeninių jaunimo pilietinių erdvių saugumą skatinant skaitmeninį atsparumą, visų pirma didinant jaunimo skaitmeninį raštingumą ir žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumą, taip pat jaunimo informuotumą, be kita ko, taikant saugos priemones, skirtas apsaugoti jaunimą nuo klaidingos informacijos, dezinformacijos, propagandos, visuomenės poliarizacijos, neapykantos kurstymo, patyčių kibernetinėje erdvėje, internetinio viliojimo ir kt.;

---

¹⁵ Smith, Neil (1996) „The new urban frontier: Gentrification and the revanchist city“, Londonas, Routledge. Day, Kristen (1999) „Introducing gender to the critique of privatized public space“, Journal of Urban Design, 4 t., Nr. 2. Kohn, M., (2004) „Brave new neighborhoods: The privatization of public space“, Niujorkas, Routledge.

21. pripažinti visų mokymosi (formaliojo, neformaliojo ir savaiminio) kategorijų švietimo paslaugų teikėjus kaip itin svarbius subjektus skatinant įvairių formų pilietiškumo ugdymą, kuriuo daugiausia dėmesio būtų skiriama reikiamo aktyvaus pilietiškumo kompetencijoms, nes tai savo ruožtu prisideda prie demokratiškesnės visuomenės kūrimo;
22. skatinti pilietinius ir politinius procesus ir aktyvų jaunimo organizacijų ir švietimo bei mokymo įstaigų bendradarbiavimą vykdant bendrus projektus, *inter alia*, siekiant pagerinti esamų pilietinių erdvių sąlygas arba sukurti naujas pilietines erdves, tokiu būdu taip pat praktiškai prisidedant prie darnaus vystymosi tikslų ir Europos jaunimo tikslų įgyvendinimo;
23. įsipareigoti įgyvendinti ir, kai taikytina, remti kartu suplanuotus ir kartu valdomus valdžios institucijų ir jaunimo ryšių palaikymo veiksmus ar komunikacijos kanalus per pilietines erdves, įskaitant tas, kurias remia ir palaiko jaunimo ir neformalių jaunimo grupių srityje veikiančios organizacijos, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos prasmingai ir įvairialypiai atstovauti jaunimo nuomonei ir daromas apčiuopiamas poveikis jaunimui svarbios politikos plėtojimui, įgyvendinimui ir su ja susijusiems tolesniems veiksams;

PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ IR EUROPOS KOMISIJOS ATITINKAMOSE JŲ
KOMPETENCIJOS SRITYSE IR ATITINKAMAI LYGMENIMIS, DERAMAI
ATSIŽVELGIANT Į SUBSIDIARUMO PRINCIPĄ

24. stengtis išsaugoti ir plėsti įvairias jaunimo pilietines erdves visais lygmenimis, pasitelkiant tvarų struktūrinį finansavimą, ir, kai tinkama, apsvarstyti galimybę jaunimo ir neformalių jaunimo grupių srityje veikiančioms organizacijoms skirti projektais grindžiamą finansavimą. Didinti jaunuolių informuotumą apie jų pilietines ir politines laisves ir galimybes jomis naudotis įsitraukiant į pilietines erdves;
25. remti jaunimo ir neformalių jaunimo grupių srityje veikiančias organizacijas, kovojančias su neapykantos kurstymu ir kitomis grėsmėmis jų veiklai, ypač susijusiomis su naudojimusi saviraiškos, asociacijų ir susirinkimų laisve;
26. nuolat stebėti, vertinti ir remti jaunimo pilietinėms erdvėms palankią aplinką, kartu nustatant ir šalinant šioms erdvėms kylančias grėsmes;
27. užtikrinti lengvą prieigą prie informacijos prieinamais formatais ir, kai tikslinga, jaunimui suprantama kalba bei vadovaujantis Europos jaunimo informavimo chartija¹⁶, siekiant skatinti užtikrinti skaidrumą ir padidinti jaunimo pasitikėjimą politinėmis institucijomis, ir kartu nustatyti tinkamas priemones, ypač skatinant žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumą, kad būtų užkirstas kelias klaidingai informacijai, dezinformacijai, propagandai, visuomenės poliarizacijai, neapykantos kurstymui, konspiracijos teorijoms, patyčioms kibernetinėje erdvėje, internetiniam viliojimui ir kt.;

---

¹⁶ Europos jaunimo informavimo chartija – tai profesinių principų ir gairių, susijusių su jaunimo informavimo ir konsultavimo darbu, rinkinys.

28. didinti institucinį jaunimo informavimą (tiesiogiai arba per jaunimo ir neformalių jaunimo grupių srityje veikiančias organizacijas), naudojant veiksmingas neinternetinio ir internetinio dalyvavimo priemones. Be to, naudoti kartu su pačiu jaunimu sukurtus mechanizmus, kuriuos pripažįsta sprendimus priimančios asmenys ir kurie remiami nepriklausomais moksliniais tyrimais, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas jaunimui dalyvauti pilietinėse erdvėse ir politikoje;
29. kai aktualu, išnagrinėti komercinių priemonių, kuriose naudojami algoritmai, sudarantys sąlygas individualizuotai rinkodarai, poveikį jaunimo pilietinėms erdvėms ir užmegzti dialogą su šių priemonių teikėjais, kad būtų sprendžiamas galimo jų poveikio pilietinėms erdvėms klausimas. Apsvarstyti galimybę imtis būtinų, tinkamų ir proporcingų priemonių, kad būtų pašalintas bet koks neigiamas komercinių priemonių poveikis, kurio negalima sumažinti vedant dialogą;
30. remti mokslinius tyrimus ir stebėti jaunimo pilietinių erdvių būklę visoje Europos Sąjungoje ir nacionaliniu, regioniniu bei vietos lygmenimis, įskaitant joms kylančius iššūkius ir grėsmes, ir įvertinti jaunimo dalyvavimą pilietinėse erdvėse;
31. apsvarstyti galimybę Europos jaunimo metais – 2022 m. – ypač daug dėmesio skirti jaunimo pilietinėms erdvėms ir jaunimo pagrindinėms laisvėms;

PRAŠO EUROPOS KOMISIJOS

32. remti nekomercines, atviras, įtraukias ir saugias jaunimo pilietines erdves įgyvendinant įvairias Europos programas, įskaitant pagrindines jaunimo srities programas, pavyzdžiui, programą „Erasmus+“ ir Europos solidarumo korpuso programą, taip pat tarp sektorių;
33. toliau įtraukti jaunimą ir jaunimo bei neformalių jaunimo grupių srityje veikiančias organizacijas planuojant, įgyvendinant ir pratęsiant Europos iniciatyvas, darančias poveikį jo gyvenimui, pavyzdžiui, naujojo europinio bauhauzo, ES klimato pakto ir Konferencijos dėl Europos ateities iniciatyvas, atsižvelgiant į šių iniciatyvų vaidmenį kuriant jaunimo pilietines erdves.

Nuorodos

Priimdami šias išvadas Taryba ir Taryboje posėdžiavę valstybių narių vyriausybių atstovai atkreipia dėmesį į toliau išdėstytus dokumentus.

- Jungtinis tyrimų centras: „Scientific and Technical Reports, Measuring Civic Competence in Europe, A composite indicator based on IEA Civic Education Study 1999 for 14 years old in School“, 2008
- Moxon, D. and Bárta, O. (2018), Structured Dialogue Cycle VI Thematic Report: Young People and the EU, European Steering Committee of the 6th Cycle of Structured Dialogue, 2018
- Europos Komisija: „Eurobarometras“, „Future of Europe series“, 2021 m. kovo mėn.
- Europos Parlamentas: „Study requested by CULT Committee, Education and youth in post-COVID-19 Europe – crisis effects and policy recommendations“, PE 690.872, 2021 m. gegužės mėn.
- Youth Partnership: Tomaž Deželan and Laden Yurttagüler, Pool of European Youth Researchers, „Shrinking democratic space for youth“, 2021
- Europos Taryba, Parlamentinė Asamblėja: Rezoliucija 2096 (2016), „How can inappropriate restrictions on NGO activities in Europe be prevented?“
- 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas)

- Europos jaunimo informavimo ir konsultavimo agentūros (ERYICA) generalinė asamblėja, Europos jaunimo informavimo chartija, priimta 2018 m. balandžio 27 d. Kaskaise (Portugalija)
  - Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos klimato paktas“, COM(2020) 788 final
  - Europos Sąjunga, Konferencija dėl Europos ateities, tinklalapis [Conference on the Future of Europe | European Commission \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/euryica/conference-on-the-future-of-europe/)
-